

“Tutkunluk Ölçeği”nin Üniversite Sporcuları İçin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması

Reliability and Validity of “Passion Scale” for Turkish College Athletes

Selen KELECEK,^a
F. Hülya AŞÇI^a

^aSpor Bilimleri Bölümü,
Başkent Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Ankara

Geliş Tarihi/Received: 27.02.2013
Kabul Tarihi/Accepted: 23.08.2013

Yazışma Adresi/Correspondence:
Selen KELECEK
Başkent Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Spor Bilimleri Bölümü, Ankara,
TÜRKİYE/TURKEY
selenkelecek23@gmail.com

ÖZET Amaç: Son yıllarda, tutkunluk kavramı bireylerin spor ve egzersiz ortamındaki farklı davranışlarının açıklanmasında popüler bir olgu haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, 2003 yılında Vallerand, Mageau, Ratelle, Leonard, Blanchard, Koestner, Gagne ve Marsolis tarafından, bireyin hoşlandığı (hatta sevdiği), önemli bulduğu, zaman ve enerji harcadığı aktiviteye olan güçlü eğilim olarak tanımlanan tutkunluğu değerlendirmek amacı ile geliştirdiği “Tutkunluk Ölçeği (Passion Scale)”nin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirliğinin test edilmesidir. **Gereç ve Yöntemler:** Bu amaç doğrultusunda “Tutkunluk Ölçeği” 197 (X yaş: 22.12 ± 2.52) sporcuya uygulanmıştır. Tutkunluk ölçeği, her bir alt boyutu altı maddeden oluşan iki alt boyutu (uyumlu tutkunluk ve takıntılı tutkunluk) ve tutkunluk kriteri olarak belirlenen dört madde de dâhil olmak üzere toplam 16 maddeden oluşmaktadır. “Tutkunluk Ölçeği” 7’li Likert tipi ölçek kullanılarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için Temel Bileşenler Faktör Analizi Varimax dönüşürmesi uygulanmıştır. **Bulgular:** Temel Bileşenler Faktör Analizi sonuçlarıyla orijinal ölçeğe uygun olarak iki faktör yapısı belirlenmiştir ve maddeler ölçeğin %52,39’unu açıklamaktadır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ile incelenmiştir. Tutkunluk ölçeği için hesaplanan iç tutarlık katsayıları uyumlu tutkunluk alt boyutu için 0,83; takıntılı tutkunluk alt boyutu için 0,78 olarak bulunmuştur. **Sonuç:** Elde edilen analiz sonuçlarına göre, Tutkunluk Ölçeği’nin Türkçe versiyonunun sporcuların tutkunluk düzeylerinin belirlenmesinde kullanılabilir olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Tutkunluk ölçeği; geçerlilik; güvenilirlik; sporcu

ABSTRACT Objective: In recent years, the concept of passion became popular construct to explain individuals’ different behaviours in sport and exercise environment. The purpose of this study was to test the reliability and validity of the Turkish version of “Passion Scale” developed by Vallerand, Mageau, Ratelle, Leonard, Blanchard, Koestner, Gagne ve Marsolis (2003) for evaluation the passion, which defined as a strong inclination toward an activity that people like, that they find important, and in which they invest time and energy. **Material and Methods:** 197 (Mage: 22.12 ± 2.52) athletes completed the passion scale. Passion scale is 16 items instrument which have two subscales (harmonious passion and obsessive passion) with six items each and four item for the passion criteria. Each items is responded on 7 point Likert scale. The Principal Component Factor Analysis with varimax rotation was used to test the factorial validity of the scale. **Results:** The results of Principal Component Factor Analysis showed that two factors explain %52.39 of whole scale. Cronbach’s alpha internal consistency reliability coefficients of the scales were examined. Internal consistency coefficients were 0.83 for harmonious passion subscale and 0.78 for obsession passion subscale. **Conclusion:** In conclusion, according to analysis results, it can be said that the Turkish version of the passion scale can be used to determine passion level of athletes.

Key Words: Passion scale; reliability; validity; athlete

Spor ortamında bireyin sergilediği davranışları, duygu durumlarını, bu ortama katılma ya da ortamda kalma sebeplerini ve bu sebeplerin bireyi ne ölçüde etkilediğini açıklamak isteyen araştırmacılar farklı kavramlar ile bu durumları açıklamaya çalışmışlardır. Bireylerin spor ve egzersiz ortamındaki farklı davranışlarının açıklanmasına güdülenme ve başarı hedefi yaklaşımının yanı sıra son yıllarda tutkunluk kavramı da eklenmiştir.

Felsefik açıdan ele alındığında tutkunluk, Aristotele ve Descartes tarafından davranışların altında yatan nedenler olarak tanımlanmıştır.¹ Psikoloji literatüründe ise tutkunluk; bireyin hoşlandığı (hatta sevdiği), önemli bulduğu, zaman ve enerji harcadığı aktiviteye olan güçlü eğilim olarak tanımlanmaktadır.² Vallerand ve ark. tutkunluk kavramını açıklamak üzere iki boyutlu tutkunluk modelini önermişlerdir. Modele göre tutkunluk iki alt boyuttan oluşmaktadır.² Bunlar uyumlu tutkunluk ve takıntılı tutkunluktur. İki boyutlu tutkunluk modelinin ilk alt boyutu olan uyumlu tutkunluk; aktivitenin bireyin kimliğine, katılımın hiçbir olgu, dış etki olmaksızın özgürce seçilmesi ile oluşan otonom içselleştirilmesi olarak tanımlanır. İkinci alt boyut olan takıntılı tutkunluk ise; aktiviteye katılımın bireysel ya da bireylerarası baskı veya olgular (sosyal kabul, öz saygı) ile kontrollü içselleştirilmesi olarak tanımlanır.² Uyumlu tutkunlukta; tutkun olunan aktivite, bireyin yaşamındaki diğer aktivitelerle uyumlu bir şekilde uygulanır. Aktiviteye gönüllü katılım vardır ve otonom olarak içselleştirilir. Modele göre uyumlu tutkunluğu yüksek olan bireyler; aktiviteye karşı daha esnek ve dikkatlidirler, aktivite sırasında daha ılımlı, daha az savunucudurlar.³ Takıntılı tutkunlukta ise, tutkun olunan aktivite ile diğer yaşam çıktıkları arasında çatışma vardır. Birey aktiviteye katılımı zorunlu hisseder, bireysel ve bireylerarası baskı hissederek kontrollü içselleştirme gerçekleştirir. Aktiviteye eklenmiş sosyal kabul görme, öz-değer gibi olguların yanı sıra katılmadığında suçluluk, üzüntü ve utanç duyma gibi bireysel olumsuz duyguları da beraberinde taşır. Uyumlu tutkunluğun aksine takıntılı tutkunluk puanları yüksek olan bireyler ise; takıntılı tutkunluğun kontrolcü doğası nedeniyle daha katı ve daha ısrarcıdır, ego yönelimine sahiptirler ve kırgınlık, kaygı

konsantre olamama şeklinde davranışlar sergilerler.² Bu perspektiften bakıldığında, tutkunluk, bireylerin bir aktiviteye katılmasında, katılımını devam ettirmesinde ve bireylerin günlük yaşamlarında önemli bir yere sahiptir.

Bireyin yaşamında önemli bir yere sahip olan tutkunluğun değerlendirilmesi için Vallerand ve ark. iki boyutlu tutkunluk modeline dayalı olarak "Tutkunluk Ölçeği" geliştirmişlerdir.² Tutkunluk kavramının psikoloji alanında ele alınmaya başlanması ile beraber araştırmacılar öğrenci popülasyonu için geliştirilen "tutkunluk ölçeği" nin geçerlilik ve güvenilirliğini farklı örneklem grupları üzerinde test etmişlerdir. Örneğin, Vallerand, Rousseau, Grouzet, Dumais, Grenier ve Blanchard'ın ölçeğin geçerliği ve güvenilirliğini rekreatif spor katılımcıları ile basketbolcularda test ederken; Mageau, Vallerand, Charest, Salvy, Lacaille, Boufford ve Koestner ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğini çocuk/gençlerde, ortaokul ve lise öğrencilerinde test etmişlerdir.^{1,4} Bunun yanı sıra, Rousseau, Vallerand, Ratelle, Mageau ve Provencher ölçeğin geçerliği ve güvenilirliğini Fransız yetişkinler; Carbonneau, Vallerand, Fernet ve Guay Kanadalı yetişkinlerde; Stenseng ise Norveçli öğrencilerde sınamıştır.⁵⁻⁷

Tutkunluk kavramının son zamanlarda popüler olan konular arasında yer alması ve özellikle ülkemizde bu kavram ile ilgili çalışmanın bulunmaması bu çalışmaya yön vermiştir. Bunun yanında bireylerin, özellikle sporcuların aktiviteye olan bağlılıklarının, aktiviteyi devam ettirmelerinde etkili olan süreçlerin, olguların ve aktivitenin yol açtığı duygu durumlarının belirlenmesi ve tutkunluk kavramı ile diğer psikolojik faktörlerin ilişkisinin ele alınması spor ve egzersiz psikolojisi literatürüne katkı sağlayacaktır. Bu amaca hizmet eden bir ölçeğin Türk sporculara uygulanabilir hale getirilmesi ise bu alandaki çalışmaları artıracaktır. Bu doğrultuda, bu çalışmanın amacı tutkunluk ölçeğinin Türk sporcular için geçerlilik ve güvenilirliğinin test edilmesidir.

■ GEREÇ VE YÖNTEMLER

KATILIMCILAR

Tutkunluk ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliği 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Ankara'da yer

alan üniversitelerin spor takımlarında görev alan 78 kadın ($X_{yaş}: 22.72 \pm 3.10$), 119 erkek ($X_{yaş}: 21.72 \pm 1.97$) toplam 197 ($X_{yaş}: 22.12 \pm 2.52$) sporcu üzerinde sınanmıştır. Farklı spor branşları (futbol, basketbol, voleybol, amerikan futbolu... vb) ile uğraşan sporcuların spor deneyimi $71,42 \pm 48,71$ aydır.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Tutkunluk Ölçeği, Vallerand ve ark. tarafından ilgi duyulan ve katılımı sağlanan aktiviteye olan iki tip tutkunluğu (uyumlu tutkunluk ve takıntılı tutkunluk) belirlemek için geliştirilmiştir.² Bu ölçek; kumar, oyun, internet kullanımı, dans, alışveriş ve spor gibi farklı aktivitelere olan tutkunluğu değerlendirmektedir. Tutkunluk ölçeği, uyumlu tutkunluk düzeyini belirlemek için altı ve takıntılı tutkunluk düzeyini belirlemek için 6 madde, bireylerin yaptıkları aktiviteye olan tutkunluk düzeyini belirlemek için de dört madde olmak üzere toplamda 16 maddeden oluşmaktadır ve 7'li Likert tipi ölçek kullanılarak değerlendirilmektedir.² Tutkunluk Ölçeği'ne ait iki alt boyutun tanımlamaları ve madde örnekleri aşağıda verilmiştir.

Uyumlu Tutkunluk: Aktivitenin bireyin kimliğine, katılımın hiçbir olgu, dış etki olmaksızın özgürce seçilmesi ile oluşan otonom içselleştirilmesi.²

"Bu aktivite ile keşfettiğim yeni şeyler, ona daha fazla değer vermemi sağlar"

"Bu aktivite hayatımla iyi bir şekilde bütünleşmiştir."

Takıntılı tutkunluk: Aktiviteye katılımın bireysel ya da bireylerarası baskı veya olgular (sosyal kabul, öz saygı) ile kontrollü içselleştirilmesi.²

"Aktivitemi yapmaya olan isteğimi kontrol etmekte zorlanırım"

"Yapabilecek olsam, sadece bu aktiviteyi yaptım"

ÇEVİRİ AŞAMASI VE VERİLERİN TOPLANMASI

Ölçeğin çevrilme sürecinde Brislin tarafından önerilen standart çeviri-geri çeviri yöntemi kullanılmıştır.⁸ Ölçek çeviri-geri çeviri yöntemi ile İngilizceden Türkçeye daha sonra tekrar İngilizce çevrilmiştir. Ölçeğin İngilizcesi, İngilizce alanında uzman 1, İngilizce bilen spor alanında uzman 2 kişi

tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Elde edilen ölçeklerdeki maddeler birbiri ile karşılaştırılmış ve aynı çeviriye sahip maddeler belirlenmiştir. Aynı ve farklı çeviriye sahip maddeler yeniden kişilere verilerek tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Geri çevirisi yapılan ölçek maddeleri, orijinal ölçek maddeleri ile karşılaştırılmış, farklılıklar, hatalar belirlenmiştir. İngilizce çeviri orijinal ölçek ile karşılaştırılarak birbirine en yakın çeviriler ile Türkçe ölçeğin son şekli oluşturulmuştur. Ölçek çalışmaya katılan üniversite takımlarında yer alan sporculara yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından yapılan uygulama yaklaşık beş dakika sürmüştür.

VERİLERİN ANALİZİ

Ölçeğin faktör yapısının sınanması amacı ile Temel Bileşenler Faktör Analizi varimaks dönüştürmesi kullanılmıştır. Bireylerin tutkunluk düzeyini belirleyen ve tutkunluk kriteri olarak ele alınan dört madde orijinal çalışmada olduğu gibi analize alınmamıştır.² Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ise güvenilirliğin sınanması amacı ile kullanılmıştır. Analizlerde SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan sporcuların sosyo demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

TUTKUNLUK ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİLİĞİ

Yapı geçerliliğini test etmek için Temel Bileşenler Faktör Analizi Varimaks dönüştürmesi uygulanmıştır. Temel bileşenler analizinde, kısmi korelasyonların küçük olup olmadığını, dağılımın faktör analizi için yeterli olup olmadığını test etmek için KMO testi kullanılmıştır. KMO tüm katılımcılar için 0,88 olarak bulunmuştur. Barlett testi ile faktör analizinin değişkenler için uygun olup olmadığı sınanmış ve test sonucu 1305,354 ($p < 0,05$) olarak bulunmuştur.

Tutkunluk ölçeğinin faktör yapısını belirlemek amacı ile yapılan Temel Bileşenler Faktör Analizi varimaks dönüştürmesi sonucu elde edilen alt ölçeklerin faktör yükleri, açıkladıkları varyanslar ve öz değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

TABLO 1: Sporcuların sosyodemografik özellikleri.

	F	%
Cinsiyet		
Kadın	78	39,6
Erkek	119	60,4
Branş		
Amerikan Futbolu	33	16,8
Atletizm	13	6,6
Basketbol	30	15,2
Futbol	32	16,2
Futsal	14	7,1
Güreş	8	4,1
Halter	3	1,5
Hentbol	7	6,3
Judo	1	,5
Masa Tenisi	3	1,5
Tekvando	3	1,5
Tenis	9	4,6
Voleybol	33	16,8
Yüzme	8	4,1
Yaş (Doğum Tarihi)		
1981	1	,5
1982	2	1
1983	2	1
1984	4	2
1985	4	2
1986	8	4,1
1987	7	3,6
1988	19	9,6
1989	27	13,7
1990	28	14,2
1991	37	18,8
1992	36	18,3
1993	19	9,6
1994	3	1,5

Yapılan faktör analizi sonucunda iki faktör ya-
pısı belirlenmiştir. Temel bileşenler faktör analizi
sonucu belirlenen iki faktör yapısı "Tutkunluk Öl-
çeği" nin %52,39'unu açıklamaktadır. Faktör yük-
leri; 0,43-0,80 arasında değişmektedir. Faktör 1
altında yer alan altı madde uyumlu tutkunluk, fak-
tör iki altında yer alan altı madde ise takıntılı tut-
kunluk alt boyutlarını oluşturmaktadır.

TUTKUNLUK ÖLÇEĞİ'NİN GÜVENİLİRLİĞİ

Likert tipinde olan "Tutkunluk Ölçeği" nin güveni-
lirliğini belirlemek amacı ile Cronbach alfa değer-
lerine bakılmıştır.

Uyumlu tutkunluk boyutunda yer alan mad-
delerin madde yordama güçleri, madde silindiğın-
deki alt boyutun Cronbach alfa güvenilirlik
katsayısı ve çoklu korelasyon değerleri Tablo 3'te
verilmiştir.

Uyumlu tutkunluk alt boyutuna ait Cronbach
alfa iç tutarlılık katsayısı 0,83 olarak bulunmuştur.
Her bir madde silindiğinde elde edilen Cronbach
alfa katsayısı değerlerine bakıldığında ise madde-
ler silindiğinde güvenilirlik katsayısının azaldığı
görülmektedir. Uyumlu tutkunluk alt boyutunda
yer alan maddelerin alt boyut toplam korelasyon
katsayıları en yüksek 0,65 (sekizinci madde) en
düşük ise 0,50 (üçüncü madde) olarak bulunmuş-
tur.

Takıntılı tutkunluk alt boyutunda yer alan
maddelerin madde yordama güçleri, madde silin-
diğiindeki alt boyutun Cronbach alfa güvenilirlik
katsayısı ve çoklu korelasyon değerleri Tablo 4'te
verilmiştir.

Takıntılı tutkunluk alt boyutuna ait iç tutarlı-
lık katsayısı 0,78'dir. Her bir madde silindiğinde
elde edilen Cronbach alfa katsayısı değerlerine ba-
kıldığında ikinci madde silindiğinde güvenilirlik
katsayısının arttığı, diğer maddeler silindiğinde ise
güvenilirlik katsayısının azaldığı görülmektedir. Bu
alt boyutta yer alan maddelerin alt boyut toplam
korelasyon katsayıları en yüksek 0,68 (11. madde)
en düşük ise 0,31 (2. madde) olarak bulunmuştur.

TARTIŞMA

Bu çalışma, Vallerand ve ark. tarafından geliştiri-
len Tutkunluk Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun
sporcular için geçerliliği ve güvenilirliğini test
etmek amacı ile yapılmıştır.²

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için Temel
Bileşenler Faktör Analizi Varimax dönüştürmesi
uygulanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda iki
faktör yapısı belirlenmiştir. Belirlenen faktör yapısı
orijinal ölçek ve farklı araştırmacılar tarafından ya-

TABLO 2: Tutkunluk Ölçeği'nin faktör analizi sonuçları.

Alt Ölçekler	Maddeler	Faktör		Açıkladığı % Varyans	Açıkladığı % Kümülatif
		Yükleri	Öz değer		
Faktör 1 Uyumlu Tutkunluk	1- Bu aktivite hayatımdaki diğer aktivitelerimle uyumludur	0,75	4,66	38,85	38,85
	3- Bu aktivite ile keşfettiğim yeni şeyler, ona daha fazla değer vermeme sağlar	0,56			
	5- Bu aktivite kendimde beğendiğim özelliklerimi yansıtır	0,64			
	6- Bu aktivite farklı deneyimler yaşamama sağlar	0,75			
	8- Bu aktivite hayatımla iyi bir şekilde bütünleşmiştir	0,74			
	10- Bu aktivite, hayatımın diğer parçaları ile uyum içindedir	0,77			
Faktör 2 Takıntılı Tutkunluk	2- Aktivitemi yapmaya olan isteğimi kontrol etmekte zorlanırım	0,43	1,63	13,55	52,39
	4- Bu aktiviteye takıntılıyım	0,71			
	7- Bu aktivite beni gerçekten heyecanlandıran tek şeydir	0,63			
	9- Yapabilecek olsam, sadece bu aktiviteyi yapardım	0,64			
	11- Bu aktivite o kadar heyecan vericidir ki bazen onu yaparken onun üzerinde kontrolümü kaybederim	0,80			
	12- Yaptığım aktivitenin beni kontrol ettiğini hissederim	0,77			

TABLO 3: Tutkunluk Ölçeği'nin uyumlu tutkunluk alt boyutuna ilişkin her bir maddenin analizi.

Uyumlu Tutkunluk Maddeler	Madde Silindiğinde Aritmetik Ortalama	Madde Silindiğinde Varyans	Madde Alt Boyut Toplam Korelasyon	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa Değeri
1	27,90	28,85	0,60	0,80
3	27,95	30,13	0,50	0,82
5	27,83	29,20	0,62	0,79
6	27,60	29,98	0,63	0,79
8	27,96	28,04	0,65	0,79
10	28,09	29,74	0,59	0,80

Cronbach Alfa değeri: 0.83

TABLO 4: Tutkunluk Ölçeği'nin takıntılı tutkunluk alt boyutuna ilişkin her bir maddenin analizi.

Takıntılı Tutkunluk Maddeler	Madde Silindiğinde Aritmetik Ortalama	Madde Silindiğinde Varyans	Madde Alt Boyut Toplam Korelasyon	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa Değeri
2	22,61	49,64	0,31	0,80
4	22,15	42,34	0,54	0,75
7	21,96	44,71	0,55	0,75
9	22,04	43,13	0,54	0,75
11	21,94	41,32	0,68	0,71
12	22,01	44,65	0,59	0,74

Cronbach Alfa değeri: 0.78

pılan geçerlilik çalışmaları ile benzerlik göstermektedir. Faktörler altında yer alan maddelerin tümü orijinal ölçekteki faktörlere uygun bir dağılım göstermiştir. Tutkunluk tipini ölçen 12 maddenin faktör yükleri, 40'ın üzerinde olduğu için faktör analizi sonucu ölçekten hiçbir madde atılmamıştır. Bu ça-

lışmada elde edilen faktör yapısı gerek açımlayıcı faktör analizi ile yapılan çalışmaların, gerekse doğrulayıcı faktör analizi ile yapılan çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir.^{1,4-7} Bunun yanı sıra, elde edilen faktör yapısı Vallerand ve ark.nın orijinal çalışmasındaki faktör yapısı ile benzerdir.²

Ölçeğin güvenilirliğinin sınanmasında iç tutarlılık katsayısı Cronbach alfa katsayısı ile hesaplanmıştır. Her iki alt boyut için de elde edilen güvenilirlik katsayıları Alpar tarafından oldukça güvenilir olarak ifade edilen 0,60-0,80 değerleri arasında yer almaktadır.⁹ Bunun yanı sıra, elde edilen iç tutarlılık katsayıları daha önce farklı örneklerde yapılan çalışmalarla benzerlik göstermekle birlikte, elde edilen değerler bazı çalışmadaki değerlerden yüksek iken, bazı çalışmalardaki değerlerden düşük bulunmuştur. Örneğin; uyumlu tutkunluk için bulunan içtutarlılık katsayısı Stenseng, Vallerand ve ark., Mageau ve ark. ve Vallerand ve ark. tarafından elde edilen katsayıdan yüksek iken; Carbonneau, Vallerand, Fernet ve Guay ve Rousseau, Vallerand, Ratelle, Mageau ve Provencher tarafından elde edilen katsayıları düşük bulunmuştur. Takıntılı tutkunluk için bulunan iç tutarlılık katsayısı Mageau ve ark.nın çalışma

sonucundan yüksek iken; Stenseng, Vallerand ve ark., Vallerand ve ark., Carbonneau ve ark. ve Rousseau ve ark. tarafından elde edilen katsayıları düşük bulunmuştur.^{1,2,4-7}

Sonuç olarak, tutkunluk ölçeğinin Türkçe formunun geçerlilik güvenilirlik çalışmasından elde edilen bulgular doğrultusunda, sporcuların tutkunluk düzeylerini ve tutkunluk tiplerini belirlemek amacıyla geçerli ve güvenilir biçimde kullanılabilirliği söylenebilir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda tutkunluk ölçeğinin farklı meslek ve yaş gruplarını kapsayan farklı örneklemeler üzerinde doğrulayıcı faktör analizi ile uygulanmasının ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca sporcuların yanı sıra antrenörler, hakemler ve egzersiz katılımcıları ya da sporun dışında farklı meslek grupları ve farklı rekreatif etkinliklere katılan bireyler ile de çalışılabilir.

KAYNAKLAR

1. Mageau GA, Vallerand RJ, Charest J, Salvy SJ, Lacaille N, Bouffard T, et al. On the development of harmonious and obsessive passion: the role of autonomy support, activity specialization, and identification with the activity. *J Pers* 2009;77(3):601-46.
2. Vallerand RJ, Blanchard C, Mageau GA, Koestner R, Ratelle C, Leonard M, et al. Les passions de l'ame: on obsessive and harmonious passion. *J Pers Soc Psychol* 2003;85(4):756-67.
3. Donahue EG, Rip B, Vallerand RJ. When winning is everything: on passion, identity and aggression in sport. *Psychology of Sport and Exercise* 2009;10(5):526-34.
4. Vallerand RJ, Rousseau FL, Grouzet FME, Dumais A, Grenier S, Blanchard CM. Passion in sport: A look at determinants and affective experiences. *JSEP* 2006;28(4):454-78.
5. Rousseau FL, Vallerand RJ, Ratelle CF, Mageau GA, Provencher PJ. Passion and gambling: on the validation of the Gambling Passion Scale (GPS). *J Gamb Stud* 2002;18(1):45-66.
6. Carbonneau N, Vallerand RJ, Fernet C, Guay F. The role of passion for teaching in intrapersonal and interpersonal outcomes. *Journal of Educational Psychology* 2008;100(4):977-87.
7. Stenseng F. The two faces of leisure activity engagement: harmonious and obsessive passion in relation to intrapersonal conflict and life domain outcomes. *Leisure Sciences* 2008;30(5):465-81.
8. Brislin, RW. The wording and translation of research instruments. In: Lonner WJ, Berry JW, eds. *Field Methods in Educational Research*. 1st ed. Newbury Park, CA: Sage Publications; 1986. p.137-64.
9. Alpar R. [Validity and reliability in performance tests]. *Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik*. 2. Baskı. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım; 2001.p.269-339.